

فصل دوم

بهداشت

عنوان درس سوم: خرس کوچولو

■ اهداف:

- ۱- ایجاد و تقویت علاقه‌مندی دانش‌آموزان به بهداشت فردی
- ۲- ترویج فرهنگ مراقبت از خود و توجه به سلامتی فردی
- ۳- تقویت مهارت تفکر و تعقل در دانش‌آموزان
- ۴- تقویت مهارت مسئله‌یابی و پیدا کردن راه حل‌های مناسب برای آن مسئله
- ۵- تقویت مهارت گوش کردن
- ۶- آشنایی با برخی نکات زبانی و ادبی مانند آشنایی با بعضی علائم سجاوندی «.» و «؟» و گسترش واژگان با پیشوند «بی» (ساخت صفت با پیشوند «بی» مانند بی‌ادب)

■ نوع روش تدریس:

روش ایفای نقش و پرسش و پاسخ

■ متن درس:

داستان خرس کوچولویی که می‌خواست با میکروب مبارزه کند ولی میکروب و راه‌های مبارزه با آن را نمی‌شناخت. چون به صحبت‌های دیگران گوش نمی‌کرد، به مشکل برخورد و بیمار شد. در نهایت با توضیحات و توصیه‌های مادرش به اشتباه خود پی برد.

منبع: نوشته احمد عربلو

■ فعالیت‌های فارسی:

نگاه کن و بگو: چهار تصویر مرتبط در مورد رعایت نکردن بهداشت و عواقب آن درست، نادرست: ارزیابی از درک مطلب درس

واژه‌سازی: ساخت کلمات (صفت) با پیشوند «بی»

بیاموز و بگو: آموزش علائم سجاوندی (نقطه و علامت سؤال)

کتاب‌خوانی: نام بردن تازه‌ترین کتابی که خوانده و تعریف کردن قسمت جالب آن

حکایت: «راه سلامتی» باز نویسی از باب سوم گلستان سعدی

بخوان و حفظ کن: «شعر ستاره» از ناصر کشاورز

■ فعالیت‌های کتاب نگارش فارسی:

صفحات ۱ تا ۴

- تمرین ۱: رونویسی از متن درس
- تمرین ۲: آموزش املاي متن درس
- تمرین ۳: تقویت آموخته‌های «واژه‌سازی» و «بیاموز و بگو»
- تمرین ۴: جمله‌نویسی ساده و نگارش از نوع بسط و گسترش
- صفحه ۵: تقویت خوش‌نویسی و اطلاعات عمومی در قالب جدول که نشانه مشترک هم پایان دارند.

دانستنی‌های معلم

الف) کتاب فارسی

متن درس سوم :

- ۱- توجه دانش‌آموزان به وجود موجودی به نام میکروب جلب می‌شود.
- ۲- بر اهمیت مبارزه با این موجودات خطرناک تأکید می‌شود.
- ۳- استنباط نادرست خرس کوچولو از میکروب و راه مبارزه با آن اصلاح می‌گردد (مسئله‌یابی درست و پیدا کردن راه‌حل‌های مناسب برای آن).
- ۴- آموزگاران محترم توجه داشته باشند که دانش‌آموزان تصویر درستی از میکروب به دست آورند.
- ۵- تأکید بر این نکته که اگر سؤالی به ذهن کسی خطور کرد بهتر است با دقت به صحبت‌های گوینده توجه نماید تا پاسخ صحیح را دریافت نماید. زیرا تنها با خوب گوش دادن است که می‌توان به پاسخ درست رسید.
- ۶- معلم می‌تواند با انجام فعالیت‌های مناسب، گوش دادن مؤثر را در کودکان به عنوان یکی از مهارت‌های زبان‌آموزی و مهارت‌های ارتباطی تقویت نماید.
- ۷- به راه‌های مبارزه با میکروب‌ها و رعایت بهداشت فردی تأکید شود (شستن دست‌ها قبل از غذا خوردن).
- ۸- توجه دانش‌آموزان به این نکته جلب شود که کار امروز به فردا موکول نگردد.
- ۹- در زمان بیماری به توصیه‌های بزرگ‌ترها از قبیل استراحت کردن و مصرف به موقع داروها توجه شود.

روش تدریس : ایفای نقش

- این روش را می‌توان برای تجسم عینی موضوعات و درس‌هایی که برای نمایشنامه مناسب هستند، به کار گرفت. در این روش، فرد یا افرادی از شاگردان موضوعی را به صورت نمایشنامه اجرا می‌کنند. ایفای نقش به مهارت‌های خاص هنری مانند بازیگری در تئاتر و سینما نیازی ندارد، بلکه معلم بنا به موقعیت، هدف و موضوع مورد نظر، به عنوان یک روش از آن استفاده می‌کند. از ویژگی‌های ممتاز این روش، این است که مشاهده‌کنندگان (دانش‌آموزان) با عملیات نمایشی و ایفاگران نقش، ارتباط عاطفی برقرار می‌کنند و با هیجان، مراحل نمایش را می‌بینند و خود را در صحنه احساس می‌کنند. چون تمرکز حواس و ارتباط عاطفی در این روش زیاد است، یادگیری بهتر و مؤثرتر انجام می‌گیرد.

مراحل اجرای روش ایفای نقش :

- ۱- تعیین موضوع و نوشتن آن به صورت نمایشنامه
- ۲- فراهم کردن شرایط و وسایل لازم برای اجرای نمایش
- ۳- تعیین نقش‌هایی که باید ایفا شوند.
- ۴- آماده کردن فراگیران برای ایفای نقش، از قبیل گرم کردن و تمرین دادن
- ۵- توضیح مختصر در مورد موضوع و هدف نمایش برای شاگردان
- ۶- اجرای نمایشنامه
- ۷- بحث دربارهٔ محتوا و چگونگی اجرای نمایشنامه و ارزشیابی نتایج آن

فعالیت‌ها

- ۱- نگاه کن و بگو : داستان پسری که با دست آلوده غذا خورده است و به دل درد مبتلا شده است. او به پزشک مراجعه کرده و بعد از مصرف داروهای تجویز شده، بهبود می‌یابد و به ورزش و بازی می‌پردازد.

۲- درست، نادرست : ارزیابی از درک مطلب درس

۳- واژه‌سازی : گسترش واژگان به صورتی اتفاق می‌افتد که واژه‌ها همدیگر را از نظر ساخت تداعی می‌کنند، مانند بی‌ادب،

بی‌هنر و... هدف از این بخش آموزش ساختن صفت با پیشوند «بی» است.

معلم می‌تواند تمرین‌هایی برای گسترش واژگان به دانش‌آموزان بدهد. به طور مثال :

بی‌هنر یعنی کسی که هنر ندارد.

بی‌سلیقه یعنی کسی که سلیقه ندارد.

بی‌سواد یعنی کسی که سواد ندارد.

بی‌هدف یعنی کسی که هدف ندارد.

بی‌اهمیت یعنی کسی که اهمیت ندارد.

بی‌کار یعنی کسی که کار ندارد.

۴- بیاموز و بگو : به مجموع چند کلمه، جمله گفته می‌شود که با نظم و ترتیبی خاص کنار هم قرار می‌گیرند و دارای معنی

کاملی هستند و می‌تواند مقصود، افکار و خواسته ما را به دیگران منتقل کند.

در پایان بیشتر جمله‌ها نقطه (.) می‌گذاریم. بعضی از جمله‌ها پرسشی هستند و علامت (?) به عنوان پرسش یا سؤال معرفی

می‌شود. این علامت نشانه آن است که موضوعی را از کسی می‌پرسیم. بنابراین نحوه بیان جمله نیز با دیدن این علامت، باید پرسشی

باشد. مانند : آیا تو می‌توانی در نگهداری او به من کمک کنی؟ یادمان باشد جمله دو گونه سؤالی می‌شود، گاه با کلمات پرسشی مانند

آیا، چرا، کدام و گاه فقط با آهنگ و نحوه گفتن، مانند : هوا گرم است؟

وقتی جمله‌ای از زبان کسی به طور مستقیم بیان می‌شود از علامت (":") استفاده می‌کنیم که به آن دو نقطه و گیومه گفته می‌شود.

مانند : بچه فیل گفت : «باید دست‌هایت را خوب بشویی.»

۵- کتاب‌خوانی : هدف از تمرین شماره ۲، تقویت توانایی خلاصه‌گویی قسمت‌های جذاب داستان در حضور جمع است

(بخش‌های جذاب بنا به سلیقه دانش‌آموزان کلاس متفاوت است).

۶- حکایت : (راه سلامتی)

هدف از این فعالیت :

۱- تقویت مهارت خواندن

۲- آشنایی با متون ادبی و کهن (گلستان سعدی)

۳- توانایی پاسخ‌گویی به سؤال مطرح شده از متن حکایت (درک مطلب)

۷- بخوان و حفظ کن

شعر : (ستاره) از ناصر کشاورز

این شعر ضمن جلب توجه دانش‌آموزان به روابط صمیمانه اعضای خانواده نسبت به هم، کمک شایانی نیز به تلطیف عواطف

و تقویت حافظه آنان می‌نماید.

ب) کتاب نگارش

صفحه اول :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک درس اول

تمرین ۲: هدف از این تمرین، تقویت مهارت خواندن و املا نویسی است. دانش‌آموزان با مراجعه به متن درس کلمات پنهان را پیدا می‌کنند و می‌نویسند.

تمرین ۳: هدف از این تمرین، کامل کردن جمله با کلماتی که پیشوند «بی» دارند و گسترش واژگان است مانند بی‌هنر، بی‌حوصله.

تمرین ۴: هدف از این تمرین، تقویت مهارت جمله‌نویسی است. دانش‌آموزان با کلمه «عسل» دو جمله می‌نویسند.

صفحه دوم:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک درس اول

تمرین ۲: هدف از این تمرین تقویت مهارت خواندن، املا نویسی و حافظه است. دانش‌آموزان با مراجعه به متن درس و

خواندن آن، کلماتی را که به خاطر سپرده‌اند، می‌نویسند.

تمرین ۳: هدف از این تمرین به کار بردن علائم سجاوندی در متن داده شده است.

روباهی زیر درخت مشغول شماره‌گیری با تلفن همراه بود. کلاغی که بالای درخت نشسته بود گفت: «جان من آتن نمی‌دهد.

بده برایت شماره‌گیری کنم.»

روباه خندید و گفت: «آن وقت من چگونه بیایم بالا صحبت کنم؟»

تمرین ۴: هدف از این تمرین تقویت مهارت بسط و گسترش (خلاقیت) از طریق ادامه داستان نیمه تمام است.

صفحه سوم:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک درس اول

تمرین ۲: هدف از این تمرین تقویت مهارت خواندن، املا نویسی و دقت است. دانش‌آموزان با استفاده از کلمات «بی‌حوصله»،

«عزیزم»، «کنیفش» به جستجو در متن پرداخته و جمله‌های مربوط به این کلمات را می‌نویسند.

تمرین ۳: هدف از این تمرین کامل کردن جدول، گسترش واژگان و افزایش اطلاعات در قالب فعالیت سرگرمی است. پاسخ:

۱- بی‌نظم ۲- باارزش ۳- باسلیقه ۴- باسواد ۵- با مزه.

تمرین ۴: هدف از این تمرین تقویت مهارت نوشتن، ایده‌یابی و برقراری ارتباط با دیگران از طریق نوشتار و توجه به پیام‌های

بهداشتی است.

صفحه چهارم:

تمرین ۱: تقویت مهارت خواندن، املا نویسی و کامل کردن جمله‌ها با کلمه‌های مناسب

تمرین ۲: تقویت مهارت تصویرخوانی درک پیام تصویری و تبدیل نماد دیداری به نوشتاری مانند:

پزشک - معاینه - بیماری و ...

تمرین ۳: هدف از این تمرین گسترش واژگان با پیشوند «با» و «بی» است و بی‌بردن به معنای هر یک از کلمه‌ها. مانند: احساس

بی‌احساس: کسی که نسبت به کسی یا چیزی احساس ندارد.

با احساس: کسی که نسبت به کسی یا چیزی احساس دارد.

تمرین ۴: هدف از این تمرین مهارت نوشتن و جلب توجه دانش‌آموزان به حفظ سلامتی خود می‌باشد.

صفحه پنجم:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک صفحه پنجم درس اول

تمرین ۲: هدف از این تمرین تقویت گسترش واژگان (کلمه‌های شش حرفی) که صدای آخرشان مشترک (ن) است. مانند:

سیستان، دوستان، دبستان و دشمنان و ...

عنوان: مدرسه خرگوش‌ها

اهداف:

- ۱- تقویت علاقه‌مندی به بهداشت گوش‌ها
- ۲- آشنایی با عواقب عدم رعایت بهداشت فردی (گوش‌ها)
- ۳- تشویق به مشارکت در بحث گروهی
- ۴- تقویت مهارت تفکر و تعقل در دانش‌آموزان
- ۵- آشنایی با برخی نکات زبانی و ادبی مانند: واژه‌سازی با کلمات مترادف. معرفی کلمات تنوین‌دار

نوع روش تدریس:

روش تلفیق

متن درس:

در این درس راه‌های مراقبت از گوش‌ها و عواقب بی‌توجهی به آنها مورد بحث قرار گرفته است.

فعالیت‌های فارسی:

نگاه کن و بگو: چهار تصویر مستقل در خصوص صدای خوشایند و ناخوشایند درست، نادرست: ارزیابی از درک مطلب درس
واژه‌سازی: گسترش واژگان با کلمات مترادف
بیاموز و بگو: معرفی کلمات تنوین‌دار
نمایش: اجرای بخوان و بیندیش «چغندر پربرکت» به صورت نمایش در کلاس
بخوان و بیندیش: تمیز باش و عزیز باش

فعالیت‌های کتاب نگارش فارسی:

صفحات ۱ تا ۴

تمرین ۱: رونویسی از متن درس

تمرین ۲: املاي آموزشی

تمرین ۳: تقویت آموخته‌های «واژه‌سازی» و «بیاموز و بگو»

تمرین ۴: دنباله‌نویسی و نگارش ساده

صفحه ۵: تقویت خوش‌نویسی و رنگ‌آمیزی و نگارش ساده

دانستنی‌های معلم

الف) کتاب فارسی

متن درس چهارم :

- ۱- جلب توجه دانش‌آموزان به حفظ سلامتی گوش‌ها
  - ۲- توجه نمودن به نعمت‌های بی‌شماری که خداوند به ما داده است.
  - ۳- مشارکت همه فراگیران کلاس در بحث و گفت‌وگو و استدلال منطقی
  - ۴- آموزش حفظ نظم و آرامش برای نتیجه‌گیری بهتر
  - ۵- تقویت مهارت تفکر در گفتگوها و شنیده‌ها
- روش تدریس : تلفیق و مشارکتی ساده - پرسش و پاسخ (منظور از تلفیق استفاده از حوزه‌های مختلف دروس همان پایه می‌باشد).
- ابزار آموزشی : کتاب درسی، کارت گروه بندی (کارت کلمات)

اهداف کلی

- ۱- تقویت مهارت‌های زبان آموزی
- ۲- تقویت روحیه رعایت بهداشت فردی

اهداف جزئی

الف) دانستنی‌ها :

- ۱- شناخت بیشتر اعضای بدن
- ۲- کسب اطلاعات درباره چگونگی مراقبت از اعضا و اندام بدن

ب) مهارت‌ها :

- ۱- توانایی درک پیام اصلی متن درس
- ۲- توانایی انجام فعالیت‌های مربوط به درس
- ۳- شناخت کاربرد هر یک از اعضای بدن و مراقبت از آنها

پ) نگرش‌ها :

- ۱- تقویت حس خداشناسی
- ۲- تقویت روحیه مشارکت در انجام کارها
- ۳- تقویت حس علاقه‌مندی به حیوانات و آزار نرساندن به حیوانات

فعالیت‌های دانش آموزان	فعالیت‌های معلم
<p>۱- دانش آموزان هرکدام یک برگه دریافت کرده و با پیدا کردن هم‌گروه خود کنار هم می‌نشینند.</p>	<p>۱- معلم از قبل ده کلمه از متن درس انتخاب کرده و هرکدام را یک بار روی کارت یا ورقه‌های جداگانه می‌نویسد. (برای گروه سه نفره هرکدام ۳ بار تکرار می‌شود) و به طور تصادفی به هر دانش‌آموز می‌دهد.....</p>
<p>۲- گروه‌ها با کلمه‌های مربوطه جمله می‌سازند.</p>	<p>خرگوش خرگوش خرگوش معلم - هویج - گوش - پشمالو- دم پنبه‌ای - خرگوشک - خاکستری- برفی- پرنده و.....</p>
<p>۳- دانش آموزان هرگروه متن مربوط به خود را آهسته می‌خوانند.</p>	<p>۲- معلم از گروه سه نفری می‌خواهد کلمه مربوط به گروه خود را بخوانند و با آن یک جمله بسازند.</p>
<p>۴- دانش آموز منتخب هرگروه متن را با صدای بلند برای کلاس می‌خواند.</p>	<p>۳- معلم متن درس را بین اعضای گروه‌ها تقسیم می‌کند تا به نوبت در گروه خود آهسته بخوانند.</p>
<p>۵- دانش آموزان هرگروه با دقت به سؤال‌ها گوش می‌دهند و به صورت زیر پاسخ می‌دهند.</p>	<p>۴- معلم از بین گروه‌ها به طور تصادفی دانش‌آموزی را انتخاب می‌کند که متن را با صدای بلند برای کل کلاس بخواند.</p>
<p>پاسخ‌های احتمالی: ۱- وقتی حمام کردیم، آنها را خوب خشک کنیم. ۲- چیزهای نوک تیز وارد، گوش‌هایمان نکنیم. ۳- درگوش کسی بلند فریاد زنیم. ۴- و...</p>	<p>۵- معلم دربارهٔ موضوع و متن درس، سؤال‌هایی را که از قبل آماده کرده است از گروه‌های مختلف می‌پرسد. مانند:</p>
<p>۱- خرگوش، حیوان زیبایی است. ۲- خوراک خرگوش هویج است. ۱- مادر ۴- برادر ۲- پدر ۵- معلم ۳- خواهر ۶- مدیر</p>	<p>علوم چگونه می‌توانیم از گوش‌های خود مراقبت کنیم؟</p>
<p>۱- بادیدن هریک از اعضای خانواده ۲- با دیدن گیاهان و جانوران ۳- از این که اعضای بدنم سالم هستند. ۴- بادیدن ماه و خورشید و کوه‌ها و ...</p>	<p>فارسی با کلمهٔ خرگوش، جمله‌ای بساز.</p>
<p>۱- پاسخ به تناسب سؤال مثلاً گوش‌ها زوج و بینی فرد ۲- با توجه به سؤال پاسخ می‌دهند.</p>	<p>علوم صدای چه کسی از افراد خانواده یا مدرسه را دوست داری.</p>
<p>۱- ارتباط با دیگران به سختی و کندی انجام می‌شد. ۲- از طریق لب خوانی و اشاره با دیگران ارتباط برقرار می‌کنیم. درس به صورت نمایش اجرا می‌شود.</p>	<p>هدیه‌های آسمان بادیدن چه نعمت‌هایی، به قدرت خدا بی‌می‌بری؟</p>
<p>۱- ارتباط با دیگران ارتباط برقرار کنیم؟ ۲- با هم چند تا می‌شوند؟ کدام‌ها زوج و کدام‌ها فرد هستند؟</p>	<p>ریاضی گوش‌ها، چشم‌ها و دست‌ها و ... با هم چند تا می‌شوند؟ کدام‌ها زوج و کدام‌ها فرد هستند؟</p>
<p>۱- ارتباط با دیگران ارتباط برقرار کنیم؟ ۲- از طریق لب خوانی و اشاره با دیگران ارتباط برقرار می‌کنیم. درس به صورت نمایش اجرا کن.</p>	<p>روابط اجتماعی اگر نمی‌شنیدیم، چگونه می‌توانستیم با دیگران ارتباط برقرار کنیم؟</p>
<p>۱- ارتباط با دیگران به سختی و کندی انجام می‌شد. ۲- از طریق لب خوانی و اشاره با دیگران ارتباط برقرار می‌کنیم. درس به صورت نمایش اجرا کن.</p>	<p>بازی درس را به صورت نمایش اجرا کن.</p>

فعالیت‌ها

۱- نگاه کن و بگو: دو تصویر در ارتباط با صداهای ناخوشایند از قبیل صدای بلند بوق و فریاد دانش‌آموزان در کلاس و دو تصویر درباره صداهای خوشایند مانند صدای لالایی مادر و صدای پرندگان.

۲- درست و نادرست: ارزیابی از درک مطلب درس

۳- واژه‌سازی: گسترش واژگان از طریق کلمات مترادف (هم معنی) مثل آغاز، شروع، اول مترادف به دو یا چند کلمه گفته می‌شود که تقریباً دارای معنای یکسانی هستند و اگر در جمله‌ها به جای هم به کار روند، جمله‌ها تقریباً هم معنی‌اند. مانند:

او تند می‌دود. او سریع می‌دود.

ماشین آهسته می‌رود. ماشین آرام می‌رود.

او از بچه‌ها مراقبت می‌کند. او از بچه‌ها مواظبت می‌کند.

۴- بیاموز و بگو: آموزش تفاوت خواندن و نوشتن تنوین (اَ) در کلماتی نظیر لطفماً، معمولاً، مثلاً و حتماً

بعضی از کلمات دارای علامت تنوین (اَ) هستند که شکل نوشتاری آن با نحوه خواندن متفاوت است.

این کلمه‌ها از زبان عربی وارد زبان فارسی شده‌اند. هرگاه این علامت در کلمه‌ای دیده شود، (ن) تلفظ می‌شود. مثل کاملاً، اصلاً و... .

از سه نوع تنوین عربی (اَ، اِ، اُ) بیشتر تنوین (اَ) در زبان فارسی کاربرد دارد.

۵- بازی و نمایش: هدف از این بازی تقویت مهارت گوش دادن با دقت، تمرکز، قدرت نگهداری و انتقال پیام‌های دریافتی

است که یک مهارت پیچیده ذهنی و زیربنای زبان‌آموزی و نظم دادن منطقی به ذهن است.

بازی و نمایش این درس، ایفای نقش دانش‌آموزان با نمایشنامه‌ی مربوط به بخوان و بیندیش «چغندر پر برکت» است.

۶- بخوان و بیندیش:

«تمیز باش و عزیز باش»

هدف از این فعالیت، تقویت مهارت درست خواندن، خواندن با سرعت و دقت و درک مطالب خوانده شده می‌باشد. ضمناً

این «بخوان و بیندیش» مرتبط با سرفصل بهداشت بوده و برای جذاب‌سازی فضای کلاس می‌توان به صورت ایفای نقش اجرا کرد.

ب) کتاب نگارش

صفحه اول:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲: هدف از این تمرین تقویت مهارت خواندن و املانویسی است. دانش‌آموزان با مراجعه به متن درس کلماتی را که

نشانه‌های (ف، ش، پ) دارند را پیدا کرده و می‌نویسند.

تمرین ۳: هدف از این تمرین توجه به کاربرد ادات پرسشی و علائم سجاوندی در جمله‌ها می‌باشد.

تمرین ۴: هدف از این تمرین تقویت حافظه بلندمدت دانش‌آموزان و تقویت مهارت نوشتن است.

صفحه دوم:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین تقویت املا نویسی با کمک یادآوری مطالب خوانده براساس علاقه دانش آموزان می باشد.

تمرین ۳ : هدف از این تمرین تقویت املا ی کلمه های تنوین دار است. (گسترش واژگان)

تمرین ۴ : هدف از این تمرین گسترش واژگان از طریق کلمه های هم معنی است.

تمرین ۵ : هدف از این تمرین تقویت روحیه سپاس گذاری می باشد.

صفحه سوم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین تقویت جمله نویسی و انتخاب مناسب واژه ها در کامل کردن جمله ها است.

تمرین ۳ : هدف از این تمرین تشخیص جمله های خبری و پرسشی و به کار بردن علائم سجاوندی در جاهای مناسب و ایجاد

فضایی شاد و فرح بخش در کلاس.

تمرین ۴ : هدف از این تمرین تقویت مهارت های زندگی و آداب اجتماعی است.

صفحه چهارم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین کامل کردن جمله ها با کلمه های مناسب و شناخت بیشتر محل زندگی خود و تعمیق اطلاعات

عمومی از طریق مفاهیم بین رشته ای است.

تمرین ۳ : هدف از این تمرین تشخیص کلمه های مترادف و به کارگیری صحیح آنها در جمله ها می باشد.

تمرین ۴ : هدف از این تمرین به کارگیری ادات پرسشی و بیان نگرش دانش آموزان است.

صفحه پنجم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک صفحه پنجم درس اول.

تمرین ۲ : تقویت مهارت نوشتن، تصویرخوانی و نگارش خلاق و تأکید بر رعایت بهداشت فردی است.

فصل سوم

اخلاق
فردی و اجتماعی

عنوان: چوپان درستکار

■ اهداف:

- ۱- تقویت روحیه درستکاری
- ۲- آشنایی با ضرب‌المثل‌های فارسی و کاربرد آن
- ۳- تقویت روحیه امر به معروف و نهی از منکر
- ۴- آشنایی با برخی نکات زبانی و ادبی مانند گسترش واژگان از طریق جمع بستن کلمه‌ها با «ها» و کلمات مخالف (متضاد)

■ نوع روش تدریس:

قصه‌گویی

■ متن درس:

ماجرای مردی است که صاحب گوسفندان زیادی بود و چوپان درستکاری داشت که او را از کارهای نادرست نهی می‌کرد ولی گوشش بدهکار نبود تا اینکه روزی سیل گوسفندانش را برد و صاحب گوسفند به سزای عملش رسید.

□ منبع: اقتباس از کتاب قصه‌های خوب برای بچه‌های خوب - مهدی آذر یزدی

■ فعالیت‌های فارسی:

درست و نادرست : ارزیابی در مورد درک مطلب درس
گوش کن و بگو : پاسخ‌گویی به پرسش‌های درس
واژه‌سازی : ساخت کلمات مخالف
بیاموز و بگو : گسترش واژگان از طریق جمع بستن کلمه‌ها با «ها» و معنای هر یک
پیدا کن و بگو : تقویت املا و خواندن و سخن گفتن با استخراج کلمه‌هایی که «ص» یا «ط» دارند و جمع کلمه‌ها با «ها»
نمایش : اجرای نمایش بخوان و بیندیش « تمیز باش و عزیز باش».

بخوان و حفظ کن : شعر احوالپرسی از محمود کیانوش

■ فعالیت‌های کتاب نگارش فارسی:

صفحات ۱ تا ۴

- تمرین ۱ : رونویسی از متن درس
- تمرین ۲ : آموزش املا از طریق کامل کردن و مرتب کردن جمله‌ها و کلمه‌سازی
- تمرین ۳ : نوشتن کلمات مخالف، جمع بستن کلمه‌ها با «ها» و معنی هر یک
- تمرین ۴ : انشانویسی با تقویت مهارت استدلال کردن و یادداشت‌نویسی و نگارش خلاق
- صفحه ۵ : تقویت خوش‌نویسی و طرح سؤال برای جدول

دانستنی‌های معلم

الف) کتاب فارسی

متن درس پنجم :

- ۱- جلب توجه دانش‌آموزان به مسائل اخلاقی از قبیل راست‌گویی و درست‌کاری
- ۲- توجه نمودن به نصایح و راهنمایی‌های دیگران (افراد قابل اعتماد)
- ۳- جلب توجه دانش‌آموزان به ضرب‌المثل‌های فارسی که دارای مفهومی عمیق در قالب جمله‌ای کوتاه هستند.
- ۴- تشویق دانش‌آموزان به انجام کارهای نیک و پسندیده
- ۵- هشدار دادن به دانش‌آموزان در مورد عواقب کارهایی که انجام می‌دهند.

— روش تدریس قصه‌گویی و قصه‌خوانی

قصه‌گویی یکی از قدیمی‌ترین، مردمی‌ترین و مؤثرترین هنرهاست. هنری نه در روی صحنه، بلکه در کنار بچه‌ها، مریبان و اولیای کودکان غالباً دیده‌اند که یک داستان جالب چگونه یک عده کودک ستیزه‌جو را با هم دوست و متحد کرده است. ولی این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت، که تأثیر قصه بدون زحمت انجام نمی‌گیرد، بلکه باید داستان، خوب آموخته و به خاطر سپرده شود و چنان بازگو گردد که توجه کودکان بازیگوش را نیز به خود جلب کند و چون حفظ کردن قصه کار نسبتاً دشواری است احتیاج به مطالعه و دقت فراوان دارد.

این سؤال پیش می‌آید که چرا اصولاً داستان را از روی کتاب برای کودکان نخوانیم؟ جواب این است که داستان‌گویی مستقیم‌تر از کتاب‌خوانی است در قصه‌گویی بین شما و کودک کتابی وجود ندارد و چون کودک به صورت و چشمان شما خیره می‌شود، هر نوع تغییر حالت شما در او مؤثر می‌شود، به شوخی‌های قصه می‌خندد و از حوادث آن به هیجان می‌آید و علاوه بر محتوای داستان، لذتی را که شما در گفتن داستان می‌برید، می‌گیرد و به وجد می‌آید.

شما هم کودک را می‌بینید و نشاط او لذت شما را افزایش می‌دهد. از طرفی، رابطه نزدیک بین قصه‌گو و کودک باعث می‌شود که گوینده هر نوع اشکالی را که در درک داستان برای کودک پیش می‌آید در چهره او ببیند و کوشش کند تا کلمه و یا جمله نامفهوم را به او بفهماند. خلاصه می‌توان گفت داستان‌گویی ارتباط مستقیمی است میان کودک و بزرگ‌سال که درست به اندازه صحبت کردن می‌تواند صمیمی و عادی باشد و چون محیط داستان‌گویی گرم و دوستانه است کودک خیلی راحت‌تر می‌تواند مطلب را بفهمد و بپذیرد. همچنین به تجربه ثابت شده است که اجرای برنامه داستان‌گویی و داستان‌خوانی عامل مؤثری در بالا بردن سطح کتاب‌خوانی کودکان است و قبل از آن که کودک قدرت مطالعه کتاب را بیابد به راحتی بتواند به دنیای کتاب وارد شده و بین خود و کتاب رابطه عمیق و عاطفی ایجاد کند.

فواید قصه‌گویی و قصه‌خوانی

۱- تمام کودکان اعم از تیزهوش یا کم‌هوش، تندخوان یا کندخوان، احتیاج به مشوق و محرک برای گسترش حوزه مطالعه خود دارند و داستان‌گویی یکی از این مشوق‌هاست.

به عبارت دیگر داستان‌گویی و کتاب‌خوانی کودک را با آن قسمت از ادبیات که قبلاً برایش ناشناس بوده آشنا می‌سازد. کودکی در محیطی بزرگ می‌شود، که کتاب با صدای بلند خوانده شده و درباره آن بحث می‌شود، در آینده از افراد اهل مطالعه خواهد بود و به سمت مطالعه، گرایش خواهد داشت. زیرا با کتاب و کتاب‌خوانی خو می‌گیرد. با یک کتاب به خنده یا گریه می‌افتد

از حوادث کتاب به هیجان می‌آید، درباره کتاب و قهرمانان داستان‌ها آگاهانه به بحث می‌نشینند و قادر است، عقیده خود را درباره داستان‌هایی که خوانده است بیان کند. پس این وظیفهٔ مربیان است که کودکان را با جلوه‌های مختلف ادبیات آشنا ساخته و ذوق کتاب‌خوانی را در آنان پرورش دهند.

۲- فایدهٔ دیگر داستان‌گویی و داستان‌خوانی، از بین رفتن فاصلهٔ میان قدرت خواندن کودک و قدرت درک او از ادبیات است، این فاصله در اغلب کودکان وجود دارد. فاصلهٔ قدرت خواندن و قدرت درک مسایل در بسیاری از آنان گاه از یک تا سه سال طول می‌کشد. باید داستان‌ها و اشعاری را که برایش قابل درک و لذت‌بخش هستند خواند. کتاب‌خوانی بزرگ‌ترها سبب می‌شود که «خواندن» آسان به نظر برسد و کودک به طور ناخودآگاه حس کند که اگر معلم، پدر و یا مادرش می‌توانند این طور به راحتی بخوانند و از خواندن لذت ببرند، پس خواندن نباید کار خیلی دشواری باشد.

۳- یکی دیگر از محاسن داستان‌خوانی و داستان‌گویی این است که کودکان یاد می‌گیرند چگونه مطالب را از راه گوش بیاموزند. ذهن آنان، بدون کمک عوامل دیگری در درک مطالب، روی کلمات گفته شده، متمرکز می‌شود.

فعالیت‌ها

۱- درست و نادرست : ارزیابی از درک مطلب درس

۲- گوش کن و بگو : تقویت مهارت گوش کردن و سخن گفتن و ارزیابی از درک مطلب درس

۳- واژه‌سازی : گسترش واژگان از طریق کلمات مخالف مانند (زیاد ≠ کم)، (راست‌گو ≠ دروغ‌گو) (بزرگ ≠ کوچک)،

(داشت ≠ نداشت)

۴- بیاموز و بگو : گسترش واژگان از طریق جمع بستن کلمه‌ها با «ها» و معنای هر یک. نشانهٔ جمع «ها» یکی از پرکارترین

نشانه‌های جمع در زبان فارسی است که بر بیش از یک چیز دلالت می‌کند. همهٔ اسم‌ها را می‌توان با این نشانه جمع بست.

مانند : گوسفند ← گوسفندها یعنی چند گوسفند

میوه ← میوه‌ها یعنی چند میوه

گل ← گل‌ها یعنی چند گل

خانه ← خانه‌ها یعنی چند خانه

کوچه ← کوچه‌ها یعنی چند کوچه

۵- پیدا کن و بگو : تقویت املا و خواندن از طریق پیدا کردن کلمه‌هایی که حرف ص یا ط دارند. مانند: صاحب، نصیحت، قطره

و کلمه‌هایی که با «ها» جمع بسته شده‌اند، مانند: گوسفندها، آب‌ها

در این فعالیت به منظور تأمین هدف این تمرین که همان تقویت املا و روان‌خوانی می‌باشد پیشنهاد می‌شود یکی از دانش‌آموزان

از روی درس بخواند و بقیه در مواجهه با دستور خواسته شده همگی آن کلمه را بلند بخوانند.

یادآوری :

الف) لازم به ذکر است که خواندن متن می‌تواند توسط معلم یا تعدادی از بچه‌ها صورت پذیرد.

در این فعالیت می‌توان به صورت فردی یا گروهی نیز عمل نمود.

۶- بازی و نمایش :

خواندن مجدد متن بخوان و ببندیش «تمیز باش و عزیز باش» و اجرای آن به صورت ایفای نقش

۷- بخوان و حفظ کن : شعر احوال‌پرسی از محمود کیانوش

معلم می‌تواند شعرها را از طریق نوار صوتی برای دانش‌آموز پخش کرده و آنها نیز هم‌خوانی کنند.

شعر ضمن توجه به تقویت حافظهٔ کودک به تلطیف عواطف او نیز کمک می‌کند و موجب شاداب‌سازی فضای یاددهی-یادگیری می‌گردد.

ب) کتاب نگارش

صفحهٔ اول:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲: هدف از این تمرین، تقویت مهارت جمله‌نویسی، تقویت املا و مرتب کردن جمله‌های به هم ریخته است.

تمرین ۳: هدف از این تمرین، گسترش واژگان از طریق کلمه‌های مخالف است.

تمرین ۴: هدف از این تمرین، تقویت مهارت نوشتن و روحیهٔ همیاری است.

صفحهٔ دوم:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲: هدف از این تمرین، تقویت مهارت خواندن و املانویسی است.

تمرین ۳: هدف از این تمرین، کاربرد کلمات جمع با «ها» در جمله‌ها است.

تمرین ۴: هدف از این تمرین، نگارش در قالب پیام‌نویسی است.

صفحهٔ سوم:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲: هدف از این تمرین، کلمه‌سازی با حروف در هم ریخته و تقویت املا است. مانند: قطره، نصیحت، درستکار

تمرین ۳: هدف از این تمرین، جمع بستن کلمه‌ها با «ها» و نوشتن معنای هر یک می‌باشد مانند: گوسفند ← گوسفندها یعنی

چند گوسفند...

تمرین ۴: هدف از این تمرین، نگارش خلاق و تقویت مهارت تفکر و تصویرسازی ذهنی است.

صفحهٔ چهارم:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲: تقویت مهارت خواندن و املانویسی با پیدا کردن کلمه‌هایی که با «ها» جمع بسته شده‌اند؛ مانند: گوسفند، حرف‌ها

و آب‌ها.

تمرین ۳: گسترش واژگان با پیدا کردن کلمه‌های مخالف مانند (روز ≠ شب)، (شدیدی ≠ آهسته‌ای)، (بزرگی ≠ کوچکی)،

(بالای درختی ≠ پایین درختی) و (برد ≠ نبرد)

تمرین ۴: تقویت مهارت نوشتن از طریق تصویر نویسی

صفحهٔ پنجم:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک صفحهٔ پنجم درس اول.

تمرین ۲: هدف از این تمرین، تقویت مهارت نوشتن، طراحی سؤال مناسب جدول و افزایش اطلاعات عمومی می‌باشد.

عنوان: کوشا و نوشا**اهداف:**

- ۱- آموزش پایداری و مداومت در کارها
- ۲- آشنایی با اهمیت کار و کوشش
- ۳- تشویق به پذیرش حس مسئولیت و داشتن پشتکار
- ۴- علاقه‌مندی به کسب علم و دانش
- ۵- آشنایی با برخی نکات زبانی و ادبی مانند پیدا کردن کلمه‌های مشترک و تفاوت صدای «ا» و «ه» در کلماتی که مختوم به نشانه (ه) هستند.

نوع روش تدریس:

ایفای نقش

متن درس:

در این درس داستان دو پرنده مطرح شده که برای یادگیری و کسب علم و دانش لانه خود را ترک کردند. یکی از آنها با تلاش و کوشش به هدف خود رسید و دیگری به دلیل عدم پشتکار و از این شاخه به آن شاخه پریدن، موفق نشد.

فعالیت‌های فارسی:

- درست، نادرست : ارزیابی از درک مطلب درس است.
- گوش کن و بگو : پاسخ‌گویی به پرسش‌های درس
- واژه‌سازی : گسترش واژگان از طریق واژه «خند»، «کوش» و «پر»
- بیاموز و بگو : تشخیص تفاوت صدای ا و ه در کلمات مختوم به (ه)
- پیدا کن و بگو : تقویت املا و خواندن از طریق پیدا کردن کلمات مختوم به (ه)
- کتاب‌خوانی : پرسش در مورد کتاب‌های مورد علاقه دانش‌آموزان و آشنا کردن دانش‌آموزان با پدیدآورندگان کتاب.
- حکایت : خوش اخلاقی

فعالیت‌های کتاب نگارش فارسی:

صفحات ۱ تا ۴

- تمرین ۱ : رونویسی از متن درس
- تمرین ۲ : آموزش املا از طریق وصل کردن کلمات به هم معنی آنها، واژه‌سازی با کلمه (بازی) و مرتب کردن جملات در هم ریخته
- تمرین ۳ : نوشتن کلماتی که ریشه مشترک دارند، کامل کردن و دسته‌بندی کلمه‌ها با توجه به صدای آخرشان.
- تمرین ۴ : انشانویسی و نگارش خلاق
- صفحه ۵ : تقویت خوش‌نویسی و طبقه‌بندی

دانستنی‌های معلم

الف) کتاب فارسی

متن درس ششم :

- ۱- جلب توجه دانش‌آموزان به اهمیت داشتن هدف، پشتکار و دانش‌اندوزی در همهٔ مراحل زندگی
- ۲- توجه به اهمیت زمان و مدیریت آن
- ۳- توجه به اهمیت تفکر پیش از انجام هر کاری و ناتمام نگذاشتن کارها
- ۴- هدهد، پرنده‌ای که نام دیگرش «شانه به سر» می‌باشد.
- ۵- جلب توجه دانش‌آموزان به صفاتی مانند پاکیزگی، راستگویی، امانت‌داری و مهربانی

روش تدریس: ایفای نقش (به درس دوم رجوع کنید.)

فعالیت‌ها

- ۱- درست و نادرست: ارزیابی از درک مطلب درس
- ۲- گوش کن و بگو: تقویت مهارت گوش کردن و سخن گفتن و ارزیابی از درک مطلب درس
- ۳- واژه‌سازی: گسترش واژگان از طریق کلمات مشترک مانند «خواست» در کلمات می‌خواست، خواستگاری و خواستن.
- ۴- پیاموز و بگو: تشخیص تفاوت صدای «ا» و «ه» در کلمات مختموم به (ه ه). صدای (ا) شنیده می‌شود، زیرا صدای ماقبل آخر صامت است؛ ولی در آخر کلمه‌هایی مانند ماه، کوه، سیاه، گروه، شبیه، چاه و... (ه ه) را با صدای (ه) می‌شنویم، زیرا صدای ماقبل آخر مصوت است.

یادآوری:

مصوت‌ها عبارت‌اند از (اَ، اِ، اُ، آ، او، ای‌ی) و بقیهٔ حروف الفبا یا نشانه‌های فارسی صامت هستند.

۵- پیدا کن و بگو: تقویت املا و خواندن از طریق پیدا کردن کلماتی که آخر آن به (ا) و (ه) ختم می‌شود.

مانند: پرنده، ادامه، لانه و... برای صدای (ا)

شبیه، راه و... برای صدای (ه)

۶- کتاب‌خوانی: هدف از تمرین این قسمت گفتگوی دانش‌آموزان در مورد کتاب‌هایی است که مورد علاقهٔ اوست.

تمرین ۲ آشنا کردن دانش‌آموزان با پدیدآورندگان کتاب از جمله نویسنده، تصویرگر، صفحه‌آرا ناشر و غیره است.

ب) کتاب نگارش

صفحهٔ اول:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲: هدف از این تمرین تقویت مهارت املا نویسی با وصل کردن کلمات هم معنا به یکدیگر است. مانند: ناراحت = غمگین،

زیاد = خیلی و...

تمرین ۳: هدف این تمرین گسترش واژگان از طریق ساختن کلمه‌های جدید است که یک کلمهٔ مشترک دارند. مانند (نامهربان،

مهربانی)، (دل‌نشین، دل‌انگیز)

تمرین ۴ : هدف تقویت مهارت استدلال کردن و اثنانویسی

صفحه دوم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲ : هدف گسترش واژگان با نوشتن کلمات مختلف با یک کلمه مشترک یعنی (بازی) است.

مانند : توپ بازی، سرسره بازی، برف بازی و ...

تمرین ۳ : هدف تشخیص کلمه مشترک از مجموعه کلمه‌های داده شده است.

مانند : کلمه کتاب در مجموعه کلمه‌های کتاب فروش - کتاب دار - کتاب خانه و کتاب‌ها

تمرین ۴ : هدف این تمرین تقویت مهارت تصویرسازی ذهنی و نگارش خلاق می‌باشد.

صفحه سوم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین تقویت مهارت نوشتن املا و جمله‌سازی از طریق مرتب کردن کلمات در هم ریخته جمله می‌باشد.

تمرین ۳ : هدف تمرین، تقویت جمله‌سازی و املانویسی با قرار دادن کلمه‌های مناسب در جای خالی جملات داده شده

می‌باشد. مانند : فردا حتماً از دوستم عذرخواهی می‌کنم.

تمرین ۴ : هدف تقویت مهارت نوشتن با موضوع مشخص است.

صفحه چهارم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین تقویت مهارت خواندن، املانویسی و گسترش واژگان با پیدا کردن کلمه‌های هم معنی کلماتی

چون تلاش، شاد و ... است.

مانند : مثل = شبیه = مانند سعی = تلاش = کوشش

تمرین ۳ : هدف تمرین دسته‌بندی (طبقه‌بندی) کلمات با توجه به صدای آخر هر کلمه است.

(ا یا ه)

کاسه، میوه، پایه، خانه، شانه، فایده	صدای ا
کوه، کاه، سیاه، راه	صدای ه

تمرین ۴ : هدف تمرین، تقویت مهارت تصویرخوانی و نگارش خلاق می‌باشد.

صفحه پنجم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک صفحه پنجم درس اول.

تمرین ۲ : در این تمرین هدف تقویت مهارت طبقه‌بندی براساس موجودات جاندار و بی‌جان ارائه شده، می‌باشد.

بی‌جان	جاندار
کتاب، تلویزیون، سینی، پاک‌کن	فیل، مورچه، سگ، مار

عنوان: دوستان ما

■ اهداف:

- ۱- تقویت روحیه سپاسگزاری از خدمت‌گزاران جامعه
- ۲- آشنایی با برخی از خدمتگزاران جامعه و اهمیت خدمات آنان
- ۳- روشن شدن افق آینده برای انتخاب شغل
- ۴- شناخت خداوند به عنوان خالق همه هستی و سپاسگزاری از او
- ۵- آشنایی با برخی نکات زبانی و ادبی مانند واژه‌سازی با کلمه «فروش» و معنای آن و ضمائر اشاره «این» و «آن» - همین، همان

■ نوع روش تدریس:

روش تدریس اعضای تیم (مشارکتی)

■ متن درس:

در این درس دانش‌آموزان با بعضی از مشاغل و نوع خدمت‌رسانی آنان آشنا می‌شوند. این مشاغل عبارت‌اند از: کشاورز، نانوا، رفتگر، بنا، باغبان، مأمور راهنمایی و رانندگی و معلم و در نهایت خداوند به عنوان خالق همه موجودات.

■ فعالیت‌های فارسی:

درست، نادرست : ارزیابی درک مطلب درسی
گوش کن و بگو : پاسخ‌گویی به پرسش‌های درس
واژه‌سازی : گسترش واژگان با به کارگیری واژه «فروش» و «ساز» مانند شیرینی فروش و ساعت‌ساز
بیاموز و بگو : آشنایی با ضمائر اشاره دور و نزدیک
پیدا کن و بگو : تقویت خواندن و املا و سخن گفتن با به کارگیری کلمات مختموم به «ه ه» و کلمه‌هایی که «ط» و «ظ» دارند.
بازی : ایجاد فضای شاد از طریق نشان دادن واکنش به دستور بازی
بخوان و بیندیش : مورچه اشک‌ریزان، چرا اشک‌ریزان؟

■ فعالیت‌های کتاب نگارش فارسی:

صفحات ۱ تا ۴

تمرین ۱ : رونویسی از متن درس

تمرین ۲ : آموزش املا از طریق حل جدول، دسته‌بندی کلمه‌ها و انتخاب واژه

تمرین ۳ : واژه‌سازی با به کارگیری واژه «فروش» و «ساز» و جدول واژه‌هایی که نشانه اولشان «خ» است (هم‌آغازها).

تمرین ۴ : نگارش در سطح قضاوت و ترکیب (مقایسه و جمله‌نویسی)

صفحه ۵ : تقویت خوش‌نویسی و حل جدول

دانستنی‌های معلم

الف) کتاب فارسی

متن درس هفتم :

- ۱- جلب توجه دانش‌آموزان به اهمیت کلیه مشاغل و تأکید بر این نکته که خدمتگزاران جامعه در هر لباسی که هستند، باید به آنان به دیده احترام نگریست.
- ۲- در این درس به معرفی بعضی مشاغل پرداخته شده است که هر یک به نوبه خود حائز اهمیت می‌باشد و می‌توان جز این شغل‌ها، با در نظر گرفتن محل تدریس، به شغل‌های بومی موجود در آن منطقه هم پرداخت.
- ۳- معلم نقش کلیدی در ایجاد نگرش مثبت در دانش‌آموزان نسبت به مشاغل مختلف و اهمیت و ارزش کار هر یک از آنان دارد.
- ۴- جلب توجه دانش‌آموزان نسبت به خالق آفریده‌ها و ایجاد نگرش مثبت در خصوص حفظ و بهره‌برداری صحیح از این آفریده‌ها.

* طرح تدریس اعضای گروه (TMTD) : طرح تدریس اعضای گروه مبتنی بر دو اصل است :

- اصل اول آنکه، هر یک از شرکت‌کنندگان قسمت‌های متفاوتی از موضوع درسی را که قرار است تدریس شود، می‌خواند.
  - اصل دوم آنکه، هر فراگیرنده می‌تواند به اعضای گروهش درس بدهد.
- بنابراین، هر عضو، هم به عنوان معلم و هم به عنوان شاگرد عمل می‌کند. وقتی دانش‌آموزان می‌فهمند که کارایی گروه مستلزم آن است که هر فرد یک بخش از موضوع را فراگیرد و سپس آن را به دیگران درس بدهد، برانگیخته می‌شوند که با مطالعه بخش تعیین شده و آمادگی کامل، به گروه خود کمک کنند. همچنین به آن عضو از گروه که درس می‌دهد، کمک می‌کنند که بتواند تا آنجا که ممکن است موفق باشد. با این روش، گروه می‌تواند یادگیری خود را به حداکثر برساند.
- طرح تدریس اعضای گروه این امکان را می‌دهد که مقدار زیادی از موضوع درس، طی یک دوره کوتاه زمانی با مطالعه گروه، تحت پوشش قرار گیرد. در انتخاب متن مورد تدریس باید در نظر داشت که متن به بخش‌های مستقل از یکدیگر قابل تقسیم باشد. بخش‌ها نیز از نظر طول و دشواری، تقریباً برابر باشند. جهت آمادگی برای اجرای طرح، معلم قبل از شروع کلاس، ابزار یادگیری، از جمله تقسیم متن به تعداد افراد گروه، آزمون و کلید آزمون را آماده می‌کند. تشکیل و ترکیب گروه‌ها در کلاس نیز از وظایف معلم است.

مراحل اجرا :

- ۱- برای هر دانش‌آموز، یک بخش از موضوع تعیین شده است و او فقط تکلیف مربوط به خود را مطالعه می‌کند.
- ۲- دانش‌آموزان با همتهای خود که مسئول بخش مشترکی هستند، دور هم جمع می‌شوند و برای رفع اشکال‌های خود و بهبود روش ارائه، تبادل نظر می‌کنند.
- ۳- وقتی اعضای گروه گرد هم می‌آیند، دانش‌آموزان به ترتیب و از اول، بخش‌های مربوط به خود را تدریس می‌کنند. اعضای دیگر گروه، می‌توانند سؤال بپرسند، مخالفت کنند و یادداشت بردارند.
- ۴- از کل موضوع، آزمونی گرفته می‌شود.
- ۵- کلید سؤال‌ها در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌گیرد و آنان نمره‌های فردی و گروهی را محاسبه می‌کنند.
- ۶- کارایی تدریس دانش‌آموزان با توجه به جدولی که به آنها ارائه می‌شود، ارزیابی می‌شود.
- ۷- از دانش‌آموزان، جهت جمع‌بندی مطالب و اطمینان از یادگیری و ارزشیابی تکوینی، سؤال می‌شود. اگر نکته مهمی فراموش شده باشد، معلم توضیح می‌دهد.

فعالیت‌ها :

- ۱- درست، نادرست : ارزیابی از درک مطلب درس
  - ۲- گوش کن و بگو : تقویت مهارت گوش کردن و سخن گفتن و ارزیابی از درک مطلب درس
  - ۳- واژه‌سازی : گسترش واژگان با به‌کارگیری واژه، «فروش» و «ساز» مانند : گل فروش و کلیدساز.
  - ۴- بیاموز و بگو : در این درس به کلمات «اشاره» پرداخته شده است (این، آن، همین، همان).
- اشاره به نزدیک : این کتاب   همین کتاب
اشاره به دور : آن کتاب   همان کتاب
- ۵- پیدا کن و بگو : تقویت املا، خواندن و سخن گفتن با پیدا کردن کلمه‌هایی که مختوم به «ه ه ه» هستند، مانند خوشمزه، پاکیزه، خانه و... همچنین کلمه‌هایی که نشانه (ط و ظ) دارند، مانند : منظمی و بانشاطی
  - ۶- بازی : خواندن متن درس توسط معلم یا یک دانش‌آموز که سایرین با شنیدن کلمه‌هایی مانند دوستان، کاشته و... که نشانه (ت) دارند، هورا می‌کشند و با شنیدن کلمه‌هایی مانند سحرخیز و راحت، دست می‌زنند.
  - ۷- بخوان و ببیندیش : هدف این فعالیت تقویت مهارت درست خواندن، خواندن با سرعت و دقت و درک مطالب خوانده شده و لذت بردن از خواندن می‌باشد.

ب) کتاب نگارش

صفحه اول :

- تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک درس اول.
  - تمرین ۲ : هدف از این تمرین، تقویت مهارت املا نویسی با کامل کردن جدول از طریق نوشتن واژه‌هایی است که با «س» شروع می‌شود.
  - تمرین ۳ : کاربرد ضمائر اشاره «این» و «آن»
  - تمرین ۴ : هدف از این تمرین تقویت مهارت نوشتن در سطح قضاوت و ترکیب می‌باشد.
- #### صفحه دوم :
- تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک درس اول.
  - تمرین ۲ : تقویت مهارت طبقه‌بندی براساس عناوینی مانند مدرسه، عبور و مرور و بنایی می‌باشد.

عبور و مرور	مدرسه	بنایی
چراغ راهنمایی	کیف	شیشه
.....	.....	.....
.....	.....	.....

- تمرین ۳ : تکمیل جملات با استفاده از واژه‌های مناسب مانند : دارو فروش، سبزی فروش و... .
  - تمرین ۴ : تقویت مهارت نوشتن و مهارت‌های زندگی با موضوع «رعایت نوبت»
- #### صفحه سوم :
- تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین یک درس اول.

فصل چهارم

راه زندگی

عنوان: از همه مهربان‌تر

اهداف:

- ۱- تقویت روحیه محبت نسبت به دیگران
- ۲- آشنایی با دعا کردن و اهمیت آن
- ۳- مدد گرفتن از خدا برای انجام کارها و سلامتی
- ۴- تقویت روحیه کمک به هموعان مخصوصاً کوچک‌ترها
- ۵- آشنایی با برخی نکات زبانی و ادبی مانند واژه‌سازی با کلمه‌های مربوط به بستگان و آموزش الف مقصوره مانند عیسی و ...

نوع روش تدریس:

پرسش و پاسخ - کارایی تیم (مشارکتی)

متن درس:

در این درس دانش‌آموزان به مفهوم دعا پی می‌برند و مهربانی بی‌کران خداوند بزرگ یادآوری می‌شود. همچنین بدانند خداوند انسان‌های مهربان را که به دیگران کمک و محبت می‌کنند، بیشتر دوست دارد و باید برای همه کارها از خداوند مدد گرفت. منبع: دوست دارم خدای مهربان، جمعی از نویسندگان کانون پرورش فکری

فعالیت‌های فارسی:

- درست، نادرست: ارزیابی درک مطلب درسی
- گوش کن و بگو: پاسخ‌گویی به پرسش‌های درس
- واژه‌سازی: گسترش واژگان با واژه‌های مربوط به بستگان
- پیاموز و بگو: آموزش الف مقصوره
- پیدا کن و بگو: تقویت خواندن و املا و سخن گفتن با به کارگیری کلمه‌هایی که نشانه (ع) دارند و جملاتی که علامت ! دارند.
- نمایش: اجرای پانتومیم با موضوعات مشخص (پانتومیم یعنی نمایش بدون کلام)
- بخوان و حفظ کن: شعر مثل یک رنگین کمان از جعفر ابراهیمی (شاهد)
- حکایت: همکاری
- منبع: باز نویسی از کتاب داستان راستان استاد مطهری

فعالیت‌های کتاب نگارش فارسی:

- صفحات ۱ تا ۴
- تمرین ۱: رونویسی از متن درس
- تمرین ۲: آموزش املا با کامل کردن جمله‌ها، پیدا کردن کلماتی با حروف منفصل و هم معنا
- تمرین ۳: انتخاب فعل مناسب و طبقه‌بندی کلمات مربوط به «بستگان» و کلمات دارای «الف مقصوره»
- تمرین ۴: جمله‌سازی و نگارش ساده، بسط و گسترش متن داده شده

دانش‌تنی‌های معلم

الف) کتاب فارسی

متن درس هشتم :

- ۱- جلب توجه دانش‌آموزان به مفهوم دعا و این که دعا سخن گفتن با خداوند است و یاری خواستن از او.
  - ۲- در این درس به روابط صمیمانه مادر با فرزند به عنوان اولین راهنما توجه شده است.
  - ۳- می‌توان جهت تقویت مهارت سخن گفتن در جمع و برای بروز عواطف و احساسات نهفته دانش‌آموزان سؤال کرد که «شما هنگام دعا از خدا چه می‌خواهید؟» لازم به ذکر است که هنگام پاسخ‌گویی دانش‌آموزان به سؤالات، معلم با آرامش و احترام به پاسخ‌های آنها توجه داشته باشد. این مسئله باعث پیوند عاطفی بین معلم و دانش‌آموز می‌گردد.
  - ۴- می‌توان مفهوم‌های «مهربانی» و «مهربان بودن» را در کلاس به بحث و گفتگو گذاشت. مثلاً «مهربان» به کسی می‌گویند که به همه موجودات علاقه داشته باشد و آنها را دوست بدارد. در ضمن معلم با عملکرد خود می‌تواند این نگرش را در دانش‌آموزان نهادینه کند.
  - ۵- برقراری ارتباط بین مهربانی و خدادوستی (که نشانه یک انسان مؤمن و خدایست است.) و همچنین یادآوری مهربانی بی‌کران خداوند بزرگ و این نکته که خداوند انسان‌هایی را که خود را به صفات پسندیده آراسته می‌کنند، دوست دارد.
- روش پرسش و پاسخ :** روشی است که معلم به وسیله آن شاگرد را به تفکر درباره مفهوم جدید یا بیان مطلبی تشویق می‌کند. در این روش شاگرد تلاش می‌کند با کوشش‌های ذهنی از معلوم به مجهول حرکت کند. این روش را روش سقراطی نیز می‌گویند. سقراط معتقد بود که دانش در طبیعت افراد وجود دارد، کافی است که معلم زمینه را مساعد کند و به شاگرد کمک نماید تا او خود به دانش مورد نظر برسد.
- در روش پرسش و پاسخ معلم هنگام جلب توجه شاگرد به مطلب یا درس جدید و تدریس آن، مستقیماً به بیان مطلب نمی‌پردازد، بلکه با طرح سؤال‌های برنامه‌ریزی شده، فعالیت ذهنی شاگردان را در مسیر مطالب و مفاهیم جدید قرار داده، آن را هدایت می‌کند تا خودشان به کشف مفاهیم جدید توفیق یابند. این روش برای مرور مطالبی که قبلاً آموخته شده، یا ارزشیابی میزان درکی که دانش‌آموزان از مفهوم درس دارند و برای هر پرورش قدرت تفکر و استدلال آنان، روش مؤثری است. اما سؤالات باید با توجه به زمینه‌های علمی شاگردان طرح شوند و به گونه‌ای باشند که توجه آنان را برانگیزد و ذهن آنان را به حرکت درآورد. روش پرسش و پاسخ بر سه اصل متکی است :

- ۱- وجود سؤال یا مسئله‌ای که کنجکاوای شاگردان را برانگیزد و آنان را وادار به تلاش ذهنی کند.
- ۲- طرح سؤال‌های متوالی برای تداوم فعالیت‌های ذهنی
- ۳- هدایت تلاش ذهنی برای کشف آگاهانه، به طوری که نتیجه آن به خلاقیت فکری و کسب دانش منجر شود.

* طرح درس پیشنهادی

- عنوان درس : از همه مهربان‌تر
- روش تدریس : مشارکتی (کارایی تیم)
- ابزار آموزشی : کتاب درسی، کارت‌های گروه بندی، برگه‌های سؤال، کلید سؤال

اهداف کلی : ۱- تقویت مهارت‌های زبان آموزی

۲- آشنایی با دعا و اهمیت آن

۳- توانایی انجام فعالیت‌های مربوط به درس

۴- توانایی درک پیام اصلی درس

۵- تقویت روحیه مشارکت و همکاری

فعالیت‌های دانش‌آموزان	فعالیت‌های معلم
۱- هر دانش‌آموز یک کارت از حروف را برداشته و با توجه به علامت یا عدد پشت آن درگروه خود قرار می‌گیرد.	۱- معلم از قبل کلمه‌های سه حرفی مانند کلمه‌های دعا، شاد، نور، مهر، خوب، جان، خدا و ... را که به نوعی با درس ارتباط دارند انتخاب کرده و هر حرف آن را روی یک کارت یا برگه می‌نویسد و پشت آنها را با یک علامت یا عدد مثل هم مشخص می‌کند. به طور مثال : د - ع - ا پشت هر سه کارت عدد ۱ یا علامت * می‌گذارد و به این ترتیب گروه‌های سه نفری با هر کلمه تشکیل می‌دهد.
۲- دانش‌آموزان با توجه به کارت‌های حروف، کلمه درست می‌کنند و جمله می‌سازند و بیان می‌کنند.	۲- معلم از هر گروه می‌خواهد کارت‌های خود را کنار هم قرارداده و با کلمه‌ای که درست می‌شود جمله بسازند و به نوبت بیان کنند.
۳- هر دانش‌آموز از روی متن درس صامت می‌خواند.	۳- معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد به صورت فردی از روی متن درس صامت خوانی کنند.
۴- دانش‌آموزان پس از دریافت سؤال به صورت فردی پاسخ می‌دهند.	۴- معلم برگه‌های مربوط به سؤال (کارایی تیم) را که از قبل تهیه نموده است، بین دانش‌آموزان تقسیم کرده و از آنها می‌خواهد به صورت فردی پاسخ دهند.
۵- دانش‌آموزان پاسخ‌ها را درگروه بررسی کرده و به یک پاسخ مشترک می‌رسند.	۵- معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد، هر گروه پاسخ‌های خود را بررسی کرده و با مشورت هم به یک پاسخ مشترک برسند.
۶- دانش‌آموزان کلید سؤال‌ها را دریافت کرده و با پاسخ مورد نظر که با بقیه مغایرت دارد، درگروه بحث می‌کنند.	۶- معلم پاسخ‌نامه‌ها را در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهد و از آنها می‌خواهد با پاسخ خود مطابقت داده و در مورد هر پاسخی که درست یا نادرست پاسخ داده‌اند، دلیل منطقی خود را برای گروه یا کلاس توضیح دهند.
۷- دانش‌آموزان هر گروه، در پاسخ به سؤال‌ها شرکت می‌کنند.	۷- معلم جدول مربوط به طرح کارایی تیم را روی تابلو می‌کشد و پاسخ هر گروه را مشخص می‌کند سپس به توضیحات لازم می‌پردازد و مطالب را جمع بندی می‌نماید.
۸- دانش‌آموزان منتخب هر گروه از روی متن درس می‌خوانند و بقیه ضمن ردیابی گوش می‌دهند.	۸- معلم از نماینده هر گروه می‌خواهد که قسمتی از متن را (به ترتیب) انتخاب کرده و برای کل کلاس با صدای بلند بخوانند.

طرح کارایی گروه درس : از همه مهربان تر

■ پاسخ نامه

■ ب = ۱

۲ = الف

۳ = پ

■ جدول :

.....	.....	گروه ۴	گروه ۳	گروه ۲	گروه ۱	
.....	.....	.....	.....	ب	ب	سؤال ۱
.....	.....	.....	.....	الف	الف	سؤال ۲
.....	.....	.....	.....	پ	پ	سؤال ۳

■ سؤال ها

۱- دعا یعنی چه؟

- الف) یعنی دوست داشتن خدا
- ب) یعنی حرف زدن با خدا
- پ) یعنی وقتی که آدم با خودش حرف می زند.
- ۲- خداوند چه کسانی را دوست دارد؟
- الف) خداوند آدم های راستگو را دوست دارد.
- ب) آنهایی را که خوب حرف می زنند.
- پ) آنهایی را که همیشه سالم هستند.
- ۳- چرا خدا را شکر می کنیم؟
- الف) چون خدا پدر بزرگ را به ما داده است.
- ب) چون خدا انسان های خوب را دوست دارد.
- پ) چون خدا از همه مهربان تر است.

فعالیت ها :

۱- درست، نادرست : ارزیابی از درک مطلب درس

۲- گوش کن و بگو : تقویت مهارت گوش کردن و سخن گفتن و ارزیابی از درک مطلب درس

۳- واژه سازی : گسترش واژگان با واژه های مربوط به بستگان مثل پدر- پدربزرگ - عمو- پسرعمو- مادر بزرگ - عمه-

دختر عمه

۴- بیاموز و بگو : در این درس به آموزش الف مقصوره پرداخته شده است.

یکی از موارد عدم انطباق بین خواندن و نوشتن یا تلفظ و خط شکل «ی» با صدای «ا» است. مثل کبری - کبرا که آموزش نمونه های محدود آن تنها از راه تمرین و تکرار میسر است. امروزه جز در کلمات یاد شده در کتاب، بقیه موارد تقریباً با خط فارسی منطبق شده است. مانند ماجری - ماجرا یا تقوی - تقوا و دعوی - دعوا

معلم می تواند تعدادی کلمه تهیه نموده و در اختیار گروه های دانش آموزان قرار دهد تا به کمک هم، نظیر این کلمات را بنویسند و سپس نماینده هر گروه، کلمات تهیه شده را به صورت طبقه بندی بر روی تابلو بنویسند تا توسط دانش آموزان خوانده شود. از این طریق دانش آموزان

به تفاوت خواندن و نوشتن این کلمات پی می‌برند. چند نمونه دیگر از کلماتی که شکل تلفظی و نوشتاری آنها تفاوت دارد، مانند: حتی، موسی، سفلی، عظمی، وسطی، عقبی

۵- پیدا کن و بگو: تقویت املا، خواندن و سخن گفتن با پیدا کردن کلمه‌هایی که نشانه (ع) دارند.

مانند دعا، موقع و... همچنین جملاتی که علامت! دارند مانند آخرین جمله‌های متن درس یعنی «پس همیشه سعی می‌کنم با هم کلاسی‌هایم و حتی بچه‌های کوچک‌تر از خودم مهربان باشم تا تو مرا بیشتر دوست بداری!»

۶- بازی و نمایش: شاداب‌سازی فضای کلاس با انجام یک بازی و اجرای نمایش پانتومیم با به کارگیری موضوعات مشخص و حدس زدن دانش‌آموزان و پی بردن به موضوع اجرا شده.

۷- حکایت: «همکاری» نام حکایت این درس است. هدف این فعالیت تقویت مهارت درست خواندن، درک مطلب و آشنایی با یک داستان مذهبی در ارتباط با پیامبر گرامی اسلام است.

ب) کتاب نگارش

صفحه اول:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین ۱ درس اول.

تمرین ۲: هدف از این تمرین تقویت مهارت املا نویسی با جمله‌های ناقص است.

تمرین ۳: هدف از این تمرین تشخیص و به کارگیری صحیح افعال در جملات مربوط به متن داده شده است. مانند: مینا جلوی آینه نشسته بود و چشم‌هایش را بسته بود.

تمرین ۴: هدف از این تمرین تقویت مهارت نوشتن و جمله‌سازی با کلماتی مانند مهربان، دوست، دعا و خدا می‌باشد.

صفحه دوم:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین ۱ درس اول.

تمرین ۲: هدف از این تمرین، تقویت مهارت خواندن، املا نویسی با تشخیص کلماتی با حروف منفصل مانند «راه» و «آب» است.

تمرین ۳: هدف از این تمرین، آشنایی بیشتر با کلماتی است که الف مقصوره دارند و تقویت مهارت نوشتن.

تمرین ۴: هدف از این تمرین، تقویت مهارت نوشتن از طریق برنامه‌ریزی برای سفر می‌باشد.

صفحه سوم:

تمرین ۱: رجوع کنید به تمرین ۱ درس اول.

تمرین ۲: تقویت مهارت املا نویسی از طریق کامل کردن جملات ناتمام

تمرین ۳: تقویت مهارت نوشتن از طریق طبقه‌بندی کلمات با توجه به شکل پایانی آنها

شکل (ی) با صدای (ای)	شکل (ی) با صدای (ا)
قوری	کبری
ساری	مجتبی
بازی	عیسی
گلی	مرتضی
	هدی

تمرین ۴ : تقویت مهارت نوشتن (انشانویسی) با توجه به موضوع داده شده

صفحه چهارم :

تمرین ۱ : تقویت مهارت املا نویسی از طریق خواندن متن درس و پیدا کردن ده کلمه از آن

تمرین ۲ : تقویت مهارت املا نویسی با پیدا کردن کلمات هم معنی و کنار هم نوشتن آنها

مانند : (حرف، صحبت)، (یاری، کمک)، (سعی، تلاش)، (مهربانی، محبت)، (موقع، وقت) و (زیاد، خیلی)

تمرین ۳ : هدف تقویت مهارت طبقه بندی با به کارگیری نام‌های مربوط به بستگان می باشد.

بستگان پدر : عمو، دختر عمو، پسر عمه، عمه، پسر عمو

بستگان مادر : پسر دایی، خاله، دختر خاله، دایی

تمرین ۴ : هدف از این تمرین تقویت نگارش خلاق و بسط و گسترش متن داده شده می باشد.

صفحه پنجم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین ۱ صفحه پنجم درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین تقویت تصویرخوانی و تصویرنویسی خلاق و تقویت تخیل می باشد. همچنین تقویت حس

علاقه مندی به هنر نقاشی است (از طریق رنگ آمیزی تصویر).

عنوان: زیارت

اهداف:

- ۱- تقویت مبانی دینی و مذهبی
- ۲- آشنا شدن با زیارت به عنوان یکی از مفاهیم و اعمال دینی
- ۳- آشنایی با آداب زیارت
- ۴- آشنایی با حرم امام رضا (ع) و تقویت حس احترام به ائمه اطهار
- ۵- آشنایی با برخی نکات زبانی و ادبی مانند واژه‌سازی با واژه «خانه» (کلمات مرکب) و آموزش افعال گذشته ساده و استمراری

نوع روش تدریس:

قضاوت عملکرد (مشارکتی)

متن درس:

در این درس دانش‌آموزان با مفهوم زیارت و آداب آن آشنا می‌شوند. داستان درس درباره دختری به نام زینب و مادرش می‌باشد که به شهر مقدس مشهد و زیارت حرم امام رضا (ع) رفته‌اند. در این درس مکان‌های مختلف حرم مطهر معرفی می‌شود. (مانند: وضوخانه) منبع: نوشته نورا حق پرست

فعالیت‌های فارسی:

درست، نادرست: ارزیابی درک مطلب درس
گوش کن و بگو: پاسخ‌گویی به پرسش‌های درس
واژه‌سازی: گسترش واژه با استفاده از کلمه «خانه» و ساخت کلمات مرکب
بیاموز و بگو: آموزش فعل گذشته استمراری و یادآوری فعل گذشته ساده
پیدا کن و بگو: تقویت مهارت خواندن، املا و سخن گفتن با پیدا کردن کلماتی که «می»، «غ» و «ذ» دارند.
کتاب‌خوانی: پرسش در مورد بهترین کتابی که تا به حال خوانده‌اید و چیزهایی که از آن یاد گرفته‌اید.
بخوان و بیندیش: «کی بود؟ کی بود؟» افسانه شعبان نژاد

فعالیت‌های کتاب نگارش فارسی:

صفحات ۱ تا ۴

تمرین ۱: رونویسی از متن درس
تمرین ۲: آموزش املا با مرتب کردن جمله‌های به هم ریخته و طبقه‌بندی کلمه‌ها و پیدا کردن کلمه‌های چهار حرفی از متن درس
تمرین ۳: نوشتن معنی کلمه‌ها و کامل کردن جملات
تمرین ۴: نگارش (تصویرخوانی و تصویرنویسی)، نوشتن متن کوتاه و انشانویسی با کلمات مشخص
صفحه ۵: تقویت خوش‌نویسی و بسط و گسترش داستان

دانستنی‌های معلم

الف) کتاب فارسی

متن درس نهم :

- ۱- جلب توجه دانش‌آموزان به درخشان بودن محیط که نشانه پاک‌ی این اماکن است.
  - ۲- جلب توجه دانش‌آموزان به روابط صمیمانه و عاطفی مادر و فرزند و نقش الگویی مادر در انجام اعمال دینی.
  - ۳- حرم یعنی جای امن و وجود کبوترها در این مکان با این فلسفه است که تا زمانی که در آن جا هستند، در امنیت به سر می‌برند. همچنین در فرهنگ اغلب ملت‌ها، کبوترها نشانه صلح و دوستی هستند.
  - ۴- در گذشته دور به دلیل شلوغ بودن مکان‌های زیارتی، کبوترها برای این که از باقی‌مانده سفره زائران توشه بگیرند، به این مکان‌ها می‌آمدند و مردم فکر می‌کردند این کبوتران جلب حرم آن امام‌زاده شده‌اند، از این رو با نیت محبت به همه موجودات خداوند به این کبوتران دانه می‌دادند و این سنت از گذشته به جای مانده است.
  - ۵- گل دسته : مناری پیوسته به بقعه و مسجد (فرهنگ فارسی دکتر محمد معین). هنگام اذان برای آن که عده بیشتری از مردم صدای اذان را بشنوند، از بلندترین جای ممکن اذان داده می‌شود و این مناره‌ها هم ارتفاع زیادی دارند.
- طرح قضاوت عملکرد (PJD) :** این طرح برای کلاس‌هایی مفید است که در آنها، فراگیران باید مهارت‌های عملی کسب کنند. کاربرد این روش، شامل آموزش کار کردن با یک دستگاه، نگارش یک نامه یا گزارش و... است.
- در این طرح، کسب درک روشنی از معیارها، آنان را قادر می‌سازد تا کیفیت کار خویش را مورد قضاوت قرار دهند. در این صورت، می‌توانند تا حدودی از ارزیابی کارشان توسط دیگران بی‌نیاز شوند. سپس، هر شخص کار خویش را ارائه می‌دهد. اعضای گروه، کار هر فرد را با دیگری و با معیارهایی که فرا گرفته‌اند، مقایسه می‌کنند. هر فرد، انتقادهایی را که به کارش شده است، دریافت می‌کند. طبق این پیشنهادها، فراگیران می‌توانند به شکل مؤثرتری به سطح تعیین شده در معیارها برسند.
- برای رشد مهارت در طرح قضاوت عملکرد، شش عامل یادگیری ضروری است :
- ۱- قبل از بررسی معیارها، هر فراگیر نمونه‌ای از مهارت خویش را تولید می‌کند.
  - ۲- هر فراگیر در بحث‌های گروهی درباره معیارهای مناسب، شرکت می‌کند.
  - ۳- گروه‌ها معیارهای خود را با استانداردهای تدوین شده مقایسه می‌کنند و یک مجموعه معیار پالایش یافته ارائه می‌دهند.
  - ۴- هر گروه نمونه‌های عملکرد همکاران خود در گروه‌های دیگر را ارزیابی می‌کند و درباره آن نقد می‌نویسد.
  - ۵- هر عضو، از نمونه کار خویش یک نقد دریافت می‌کند. سپس نمونه و نقد را با اعضای گروه به بحث می‌گذارد.
  - ۶- هر شخص این فرصت را دارد که از آموخته‌های خود در تکلیف دوم، استفاده کند.

فعالیت‌ها :

- ۱- **درست، نادرست :** ارزیابی از درک مطلب درس
- ۲- **گوش کن و بگو :** تقویت مهارت گوش کردن و سخن گفتن و ارزیابی از درک مطلب درس
- ۳- **واژه‌سازی :** گسترش واژگان با استفاده از کلمه «خانه» و ساخت کلمات مرکب مانند : داروخانه، یعنی جایی که در آن دارو نگه می‌دارند.
- ۴- **بیاموز و بگو :** در این درس فعل گذشته ساده تبدیل به فعل گذشته استمراری می‌شود که با تکرار و تمرین دانش‌آموزان

باید به این تغییر پی ببرند :

مانند : من غذا خوردم   من غذا می خوردم.

۵- پیدا کن و بگو : تقویت مهارت خواندن، سخن گفتن و املا نویسی با پیدا کردن کلماتی که «می» دارند مانند : می خواست، کلماتی که «غ» دارند مانند : مغرب. کلماتی که «ذ» دارند مانند اذان.

۶- کتاب خوانی : هدف از تمرین ۱ این قسمت، معرفی کتاب‌های مورد علاقه دانش آموزان می‌باشد و هدف از تمرین ۲، نقش کتاب در آموزش برای زندگی مورد توجه قرار گرفته است.

۷- بخوان و بیندیش : کی بود؟ کی بود؟

ب) کتاب نگارش

صفحه اول :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین ۱ درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین، تقویت مهارت املا نویسی و جمله نویسی با مرتب کردن جمله‌های درهم ریخته است.

تمرین ۳ : هدف از این تمرین، گسترش واژگان از طریق ساخت کلمات غیر ساده، مانند : داروخانه، کتابخانه و ... است.

تمرین ۴ : هدف از این تمرین، تقویت مهارت تصویر خوانی و تصویر نویسی (نگارش) می‌باشد.

صفحه دوم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین ۱ درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین، تقویت مهارت طبقه بندی از طریق مشاهده می‌باشد.

تمرین ۳ : هدف از این تمرین، کامل کردن جملات با عبارت‌های داده شده می‌باشد، مانند : سیب تازه، انار ترش و ...

تمرین ۴ : هدف از این تمرین، تقویت مهارت نوشتن در قالب راز و نیاز با خداوند می‌باشد.

صفحه سوم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین ۱ درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین، تقویت مهارت خواندن و املا نویسی از طریق طبقه بندی کلمات می‌باشد.

مانند :

سه نقطه	دو نقطه	یک نقطه	بی نقطه
نورباران	اذان	گلاب	دعا
.....	.....	.....	.....

تمرین ۳ : هدف از این تمرین، تطابق ضمائر با افعال زمان حال می‌باشد.

مانند : من کتاب می خوانم. ← تو کتاب می خوانی.

تمرین ۴ : هدف از این تمرین، تقویت مهارت نوشتن و نگارش ساده است. (تقویت مهارت بیان عواطف)

صفحه چهارم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین ۱ درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین تقویت مهارت خواندن و املانویسی است با تشخیص کلمات چهارحرفی از متن درس. مانند :
اذان، مغرب و... .

تمرین ۳ : هدف از این تمرین تکمیل جملات ناتمام با تشخیص فعل و فاعل مناسب می‌باشد.
مانند : تو امروز حسین را در خیابان دیدی.

تمرین ۴ : هدف از این تمرین تقویت مهارت نوشتن در قالب جمله‌سازی است.
صفحه پنجم :

تمرین ۱ : رجوع کنید به تمرین ۱ صفحه پنجم درس اول.

تمرین ۲ : هدف از این تمرین نگارش ساده و بسط و گسترش متن داده شده است.